

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ _____ ” _____ 2024р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення вибіркової навчальної дисципліни
«ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА З ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ДО ЄДКІ»**

галузі знань – **22 Охорона здоров'я**

спеціальності – **222 Медицина**

освітній ступінь – **магістр**

курс навчання – **VI**

форма навчання – **денна**

кафедра – **внутрішньої медицини**

*Схвалено на засіданні кафедри внутрішньої медицини «30» серпня 2024 року
(протокол № 1).*

**Завідувач кафедри
внутрішньої медицини
професор**

Олександр ФЕДІВ

*Схвалено на засіданні предметної методичної комісії з дисциплін терапевтичного
профілю «30» серпня 2024 року (протокол № 9)*

**Голова предметної методичної комісії
з дисциплін терапевтичного профілю,
професор**

Віктор ТАЩУК

2024 рік

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Внутрішньої медицини
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Оліник Оксана Юріївна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, olinoks@bsmu.edu.ua; Телекі Яна Михайлівна - доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, teleki.jana@bsmu.edu.ua; Кулачек Вероніка Тарасівна - доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, kulachek.veronika@bsmu.edu.ua; Гончарук Людмила Михайлівна - доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, goncharuk.l@bsmu.edu.ua;
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/vnutrishnoyi-meditsini/
Веб-сайт кафедри	http://intmed.bsmu.edu.ua/
E-mail	int_medicine@bsmu.edu.ua
Адреса	М.Чернівці, вул. Головна, 137
Контактний телефон	+38 (03722) 3-32-62

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	30
Самостійна робота	60
Вид заключного контролю	семестровий залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Опис навчальної дисципліни (анотація). Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ» спрямоване на оволодіння здобувачами освіти системних медичних знань, вмінь та навичок, необхідних для успішного складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр з дисципліни внутрішня медицина. Курс за вибором направлений допомогти здобувачам упорядкувати знання про основні найпоширеніші захворювання внутрішніх органів, проведення диференційної діагностики та подальшої тактики ведення пацієнтів; формує уміння застосовувати знання з патології внутрішніх органів у процесі складання іспиту та для подальшого навчання та професійній діяльності відповідно до принципів доказової медицини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні знання та практичні вміння та навички з питань патогенезу, клінічної картини, діагностики, диференційної діагностики та лікування основних захворювань внутрішніх органів, результатів лабораторних та інструментальних досліджень у галузі охорони здоров'я; діагностика та контроль лікування найбільш типових захворювань відповідно до принципів доказової медицини.

Міждисциплінарні зв'язки: Вибіркова навчальна дисципліни (курс за вибором) «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ» базується на вивченні здобувачами пропедевтики внутрішніх хвороб, , внутрішньої медицини, а також інших базових дисциплін (медичної біології, біоорганічної та біологічної хімії, гістології, цитології та ембріології, анатомії людини, патоморфології, фізіології та патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології, радіології) та

інтегрується з цими дисциплінами; закладає фундамент для засвоєння здобувачами знань з профільних клінічних професійно-практичних дисциплін та успішного складання ЄДКІ.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-ocziynyvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
латинська мова	Клінічна фармація та фармацевтична опіка
анатомія та фізіологія	токсикологічна та судова хімія
мікробіологія	фармацевтичний менеджмент та маркетинг
біохімія	
фармакологія	
фармакотерапії з основами фармакокінетики	
основи медичних знань	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення курсу є формування, засвоєння та систематизація знань і умінь, необхідних для діагностики та лікування найпоширеніших захворювань внутрішніх органів, проведення диференційної діагностики та подальшої тактики ведення пацієнтів; формування умінь застосовувати знання з патології внутрішніх органів у процесі подальшого навчання, здачі ЄДКІ та професійній діяльності відповідно до принципів доказової медицини.

Головними завданнями вивчення дисципліни є:

- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених терапевтичних захворювань.
- Аналізувати клінічну картину найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і сформулювати попередній діагноз.
- Визначити тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, медикаментозного лікування, реабілітаційні заходи) терапевтичного хворого.
- Скласти план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень.
- Оцінювати прогноз життя та працездатності терапевтичного хворого.
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах у клініці внутрішніх хвороб.
- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у терапії.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті)

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами **компетентностей:**

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- загальні:

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
ЗК5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

- фахові (предметні):

ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
ФК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
ФК 8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
ФК10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій
ФК12	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.
ФК15	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
ФК23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

Прим. ЗК – загальні компетентності, ФК – спеціальні компетентності.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії					
Загальні компетентності					
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Спеціалізовані і концептуальні знання, що	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для	Зрозуміле і недвояке донесення власних знань, висновків	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними,

		включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень	проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур	та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Спеціалізовані і концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
ЗК4.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів
ЗК5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.		Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням		Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів

			аспектів соціальної та етичної відповідальності		
ЗК11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність за внесок до професійних знань та/або практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів
ЗК12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності		Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
ЗК13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів

			наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності		діяльності команд та колективів
ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності		Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності		Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів
ФК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

			діяльності з метою розвитку нових знань та процедур		
ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів
ФК10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.	Спеціалізовані і концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

		проведення досліджень	відповідальності		
ФК1 2	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК1 5	Здатність до проведення експертизи працездатності..	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК1 6	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК2 3	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
----------	---	---	---	---	--

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

ПРН1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
ПРН4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПРН7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу

ПРН9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН1 0	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН1 2	Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН1 3	Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.
ПРН1 4	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН1 6	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
ПРН1 7	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН1 8	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН2 8	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.
ПРН2 9	Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

вивчення навчальної дисципліни відводиться **90** годин (3 кредити ЄКТС), 1 модуль, який складається з одного змістового модуля.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, форма навчання	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань – <u>22</u> <u>Охорона здоров'я</u>	Вибіркова
Модулів - 1	Спеціальність 222 «Медицина»	Рік підготовки: 6 курс
Змістових модулів – 1		Семестр – XI-XII
Загальна кількість годин – 90 год		Лекції – немає
Кількість аудиторних годин – 30 год	Освітній ступінь: магістр	Практичні – 30 год
Кількість годин самостійної роботи здобувача – 60 год	Форма навчання: денна	Самостійна робота – 60 год
		Вид контролю: залік

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи: аудиторні заняття – 33%, самостійна й індивідуальна робота здобувача – 67%.

МОДУЛЬ 1

«Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ»
(спеціальність «Медицина» 222)

Всього годин/кредитів 90/3 (практичних занять - 30, СРС - 60)

Під час навчання на модулі студенти повинні вміти аналізувати тестові завдання про захворювання та стани:

Есенціальна артеріальна гіпертензія	Гіпертензивний криз
Вторинні артеріальні гіпертензії*	Гострий коронарний синдром
Нейроциркуляторна дистонія	Синкопальні стани
Стабільна стенокардія	Анкілозивний спондиліт
Нестабільна стенокардія	Остеоартроз(ит)
Гострий інфаркт міокарда	Системний червоний вовчак
Інфекційний ендокардит	Системна склеродермія
Перикардит	Подагра
Легеневе серце	Реактивний (серонегативний) артрит
Набуті вади серця*	Ревматоїдний артрит
Порушення серцевого ритму*	Гломерулонефрит
Порушення провідності серця*	Пієлонефрит
Серцева недостатність	Хронічна хвороба нирок
Тромбоемболія легеневої артерії	Гостре пошкодження нирки
Непритомність	Шлунково-кишкова і стравохідна кровотеча
	Гостра печінкова енцефалопатія
	Гостра дихальна недостатність
	Набряк гортані/набряк Квінке

Гостра наднирникова недостатність
Цироз печінки
Хронічний панкреатит
Синдром подразненої товстої кишки

Конкретні цілі

Студенти повинні вміти:

- Проводити оцінку основних симптомів і синдромів в гастроентерологічній, нефрологічній, кардіологічній, ревматологічній, пульмонологічній клініці.
- Встановлювати діагноз основних захворювань внутрішніх органів і виявляти їх ускладнення.
- Проводити диференційний діагноз при основних симптомах та синдромах захворювань внутрішніх органів.
- Оцінювати результати основних інструментальних і лабораторних методів діагностики захворювань внутрішніх органів.
- Визначати прогноз хворих із основними захворюваннями внутрішніх органів.
- Призначати немедикаментозне та медикаментозне лікування, проводити немедикаментозну і медикаментозну первинну та вторинну профілактику при основних захворюваннях внутрішніх органів.

Тема 1. . Вступ до курсу за вибором студента «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ». Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих у гастроентерологічній клініці.

ЄДКІ: структура, принцип, загальні правила іспиту. Розбір ключових правил підготовки та успішного складання ЄДКІ. Основні захворювання та стани, що супроводжуються дисфагією, болем у животі, діареєю, закрепами, портальною гіпертензією, асцитом, печінково-клітинною недостатністю, жовтяницею, печінковою енцефалопатією, шлунково-кишковою кровотечею.

Тема 2. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з серцево-судинними захворюваннями.

Розбір ключових питань ЄДКІ щодо захворювань у кардіологічній клініці. Інструментальні методи дослідження в кардіології. Основні захворювання та стани, що супроводжуються болем у грудній клітці задишкою, набряковим синдромом, кардіомегалією, шумом в серці набутого генезу, артеріальною гіпертензією синкопальними станами, суглобовим синдромом, болем у спині та кінцівках, ведення пацієнтів з дифузними захворюваннями сполучної тканини.

Тема 3. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями опорно-рухового апарату та сполучної тканини

Розбір ключових питань ЄДКІ щодо захворювань у ревматологічній клініці. Основні захворювання та стани, що супроводжуються суглобовим синдромом, болем у спині та кінцівках, ведення пацієнтів з дифузними захворюваннями сполучної тканини.

Тема 4. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями органів дихання

Розбір ключових питань ЄДКІ щодо захворювань у пульмонологічній клініці. Основні захворювання та стани, що супроводжуються хронічним кашлем, кровохарканням, плевральним випотом, ціанозом, бронхообструктивним синдромом. дихальною недостатністю.

Тема 5 Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями сечовидільної системи.

Розбір ключових питань ЄДКІ щодо захворювань у нефрології. Основні захворювання та стани, що супроводжуються сечовим, нефротичним синдромами. Ведення хворих з хронічною хворобою нирок, гострим пошкодженням нирок.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ зз/п	Тема	Ле кцій	П рак- тичних занять	Самостійна робота	
				С РС	Індивіду альна робота
МОДУЛЬ 1. «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ»					
1	Вступ до курсу за вибором студента «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ». Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих у гастроентерологічній клініці.		6	11	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
2	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з серцево-судинними захворюваннями.		6	11	
3	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями опорно-рухового апарату та сполучної тканини		6	11	
4	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями органів дихання		6	11	
5	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями сечовидільної системи.		6	11	
	Індивідуальна робота			55	5
	Всього годин –90		30	60	
	Кредитів ECTS – 3				

10. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

не передбачено навчальним планом.

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (семінарських та лабораторних занять програмою не передбачено)

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ до курсу за вибором студента «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ». Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих у гастроентерологічній клініці.	6
2	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з серцево-судинними захворюваннями.	6
3	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями опорно-рухового апарату та сполучної тканини	6
4	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями органів дихання	6
5	Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями сечовидільної системи.	6
	Разом	30

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
1.	Ключові питання ЄДКІ з внутрішньої медицини 2019р.	11
2.	Ключові питання ЄДКІ з внутрішньої медицини 2020р.	11
3.	Ключові питання ЄДКІ з внутрішньої медицини 2021р.	11
4.	Ключові питання ЄДКІ з внутрішньої медицини 2022р.	11
5.	Ключові питання ЄДКІ з внутрішньої медицини 2023р.	11
	Всього годин самостійної роботи здобувача	55

Самостійна робота здобувача – одна з організаційних форм навчання, що регламентується робочим навчальним планом і виконується здобувачом самостійно поза межами аудиторних занять. Можливими видами самостійної роботи здобувачів є підготовка до практичного заняття із застосуванням методичних вказівок, розроблених викладачами кафедри, опрацювання додаткової літератури, створення алгоритмів, структурно-логічних схем, доповідей для виступу з повідомленнями на практичних заняттях, чергування в клініці поза межами навчального часу.

Модуль 1. «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять, опрацювання тем для самостійного вивчення – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	55
2	Індивідуальна робота: <ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті. • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр. • Доповідь історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей 	5
	Разом	60

13. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальна робота:

- Підготовка презентації за темами самостійної роботи і презентація доповіді на практичному занятті
- Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр, засіданні здобувач ського наукового гуртка, науково-практичних конференціях здобувачів та молодих вчених,
- Написання тез, статей та їх публікація у матеріалах конференцій, фахових виданнях України, закордонних науковометричних виданнях.

14. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

МОДУЛЬ 1. «Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ»

1. ЄДКІ: структура, принцип, загальні правила іспиту.
2. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями шлунка
3. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями кишечника
4. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями стравоходу
5. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями гепатобіліарної системи
6. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з шлунково-кишковими кровотечами
7. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями серця
8. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з артеріальною гіпертензією
9. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з синкопальними станами
10. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з дифузними захворюваннями сполучної тканини
11. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями органів дихання.
12. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з захворюваннями нирок
13. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з хронічною хворобою нирок
14. Ключові питання ЄДКІ щодо ведення хворих з гострим пошкодженням нирок

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

– підсумковий модульний контроль з дисципліни не передбачено

15. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Упродовж вивчення дисципліни всі види діяльності здобувача підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів). Модульний контроль – це діагностика засвоєння здобувачем матеріалу модулю (залікового кредиту). Дисципліна закінчується заліком.

Початковий контроль знань здобувачів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом тестування вихідного рівня знань.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань здобувачів здійснюється за допомогою обговорення питань заняття,

участі у рольовій грі по симуляційному сценарію, проведенні контрольного тестування рівня знань.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми шляхом вирішення тестових завдань з відповідної теми. При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою. Оцінка «5» передбачає результат правильних відповідей тестового контролю з відповідної теми $\geq 90\%$, Оцінка «4» передбачає результат правильних відповідей тестового контролю з відповідної теми $\geq 75\%$, Оцінка «3» передбачає результат правильних відповідей тестового контролю з відповідної теми $\geq 65\%$.

Підсумковий контроль знань здобувачів з дисципліни здійснюється у формі семестрового заліку.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачом навчального матеріалу з певної дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік планується при відсутності модульного контролю, екзамену.

При наявності заліку як підсумкового контролю з навчальної дисципліни **відсутній** підсумковий модульний контроль.

Кількість тем практичних (семінарських) навчальних занять з навчальної дисципліни визначається в робочій навчальній програмі і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку.

Оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному навчальному занятті за відповідною темою та кількістю балів за виконання індивідуальних завдань здобувачем.

Максимальна кількість балів при вивченні навчальної дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуальних завдань, що присвоюється здобувачем при засвоєнні модуля (залікового кредиту) – 200 балів.

16. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми здобувач у виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною – 2,3,4,5) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Здобувач повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах є однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Розподіл оцінок, присвоєваних здобувачами

Номер модуля кількість	Кількість змістових модулів, їх	Кількість оцінюваних	Конвертація у бали традиційних оцінок				Інд.р т
			Традиційні оцінки				
			5	4	3	2	
1	1	8	правильних відповідей $\geq 90\%$	правильних відповідей $\geq 75\%$	правильних відповідей $\geq 65\%$	при результаті $< 65\%$	+

Примітка: Максимальна оцінка, яку може отримати студент на занятті дорівнює «5».
 Максимальна оцінка, яку може отримати студент на занятті дорівнює оцінці «3».

Критерії оцінювання здобувачів

№ модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів,	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3	1	5	40	30	24	0	-	200

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачем при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 200 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою і визначається кількістю тем в модулі.

Оцінка з дисципліни “ Практична підготовка з внутрішньої медицини до ЄДКІ” є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності здобувача та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів. Поточне оцінювання здобувачів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка "відмінно " виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачеві на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання дисципліни Оцінка з внутрішньої медицини виставляється здобувачам, яким зараховані усі модулі з дисципліни. Оцінка з дисципліни є середньою з оцінок за модулі, на які структурована навчальна дисципліна. Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни здобувачам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності здобувачів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS (у відповідних деканатах) для занесення до Diploma supplement (додаток до диплому міжнародного зразка), так і в чотирибальну шкалу – «5», «4», «3», «2» (на кафедрах).

Бали з дисципліни для здобувачів, які успішно виконали програму, конвертуються кафедрою у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено в таблиці:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 70 до 149 балів	«3»
Менше 70 балів	«2»

Оцінка успішності здобувачів з дисципліни є рейтинговою і виставляється здобувачам після завершення вивчення дисципліни. Рейтинг розраховується для контингенту здобувачів однієї спеціальності, які засвоїли навчальну дисципліну і набрали певну кількість балів.

Ранжування за шкалою ECTS проводиться так:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Останні 10% здобувачів

Ранжування з присвоєння оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться для здобувачів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю, і успішно завершили вивчення дисципліни.

Оцінки з дисципліни FX, F («2») виставляються здобувачам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія здобувачів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим регламентом. Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка F виставляється здобувачам, які відвідали всі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія здобувачів має право на повторне вивчення модуля.

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності здобувачів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

17. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

17.1 Базова

1. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1—8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. — 2-е видання за ред. Л.В. Глушка. — К.: ВСВ «Медицина», 2022. — 680 с.
2. Внутрішні хвороби: підручник: у 2 ч. Ч. 2. Розділи 9—24 / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В. Глушка. — К.: ВСВ «Медицина», 2019. — 584 с.
3. Практикум із внутрішньої медицини: Терапія: навчальний посібник / О.С. Стасишин, Р.В. Задорожний, В.О. Сіногіна та ін. — 2-е видання. - Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2021. – 136 с.
4. Внутрішня медицина. Підручник для студентів. 3-е видання книги «Доказова медицина», перероблене і доповнене. Денесюк В.І., Денесюк О.В., за ред. В.М. Коваленка. – Морион, 2019. – 960 с.
5. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини. Навчальний посібник / А.С. Свінціцький. - Київ: Медицина, 2019. – 1008с.

17.2. Допоміжна

1. Внутрішня медицина : підруч. для студентів мед. ін-тів, акад., мед. ф-тів ун-тів... / за ред. Р. О. Сабадишина. - Вінниця : Нова кн., 2019. - 551 с.
2. Внутрішня медицина: підручник / [К.О. Бобкович, Є.І. Дзись, В.М. Жебель та ін.]; ред.вид. М.С. Расін. - Вінниця: Нова Книга, 2015. - 328с.
3. Внутрішня медицина: Порадник лікарю загальної практики: навчальний посібник. / А.С. Свінціцький, О.О. Абрагамович, П.М. Боднар та ін.; За ред. проф. А.С. Свінціцького. – ВСВ «Медицина», 2014. – 1272 с. + 16с. кольоров. вкл.
4. Внутрішня медицина: терапія, 4-е видання, виправлене / Н.М. Середюк. – Київ, ВСВ «Медицина», 2013. – 689 с.
5. Основи внутрішньої медицини. Посібник для студентів IV та V курсів медичного факультету / М.І. Швед, Н.В. Пасечко. – Укрмедкнига. – 2020. – 828 с.
6. Гастроентерологія. Підручник: У 2 Т. - Т.2 / за ред. проф Н.В Харченко., О.Я. Бабака. - Кіровоград: Поліум, 2017. – 432 с.
7. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 1 / заред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона. -2020. – 280 с.
8. Алгоритми в практиці гастроентеролога // За редакцією О.Я.Бабака. – Київ: ТОВ Бібліотека «Здоров'я України», 2015. – 162 с.
9. Класифікації захворювань органів травлення: довідник / за редакцією Н.В. Харченко / О.Я. Бабака, О.А. Голубовська, Н.Б. Губергріц, А.Е. Дорофєєв, Т.Д. Звягінцева, І.М. Скрипник, С.М. Ткач, Г.Д. Фадєєнко, Н.В. Харченко, М.Б. Щербиніна – Кіровоград: ПП «Поліум», 2015. – 54 с.
10. Внутрішня медицина. Ч. I Гастроентерологія, пульмонологія, гематологія. Ч. II Кардіологія, ревматологія, нефрологія, загальні питання внутрішньої медицини: навч. посібник; за ред. проф. М. А. Станіславчука. Вінниця: ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2014. Ч. I. 316 с. Ч. II. 468 с.
1. Клінічна фармакологія: навч. посібник. Є.І.Шоріков, Г.І.Шумко, О.С.Хухліна та ін. Вінниця: Нова книга, 2019. 512 с.
2. Мостовой Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Тракування змін: Навч. посібник. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с.
3. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. Т. 1. Захворювання органів дихання. Захворювання органів травлення. Захворювання системи крові і кровотворних органів. Захворювання ендокринної системи: Підручник. Вінниця : Нова Книга. 2009. 640 с.

4. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини. Т. 2. Захворювання системи кровобігу. Ревматичні хвороби. Захворювання нирок. Загальні питання внутрішньої медицини: підручник / В. Г. Передерій, С.М. Ткач. Вінниця: Нова Книга. 2009. 784 с.
5. Професійні хвороби: Нац. підручник. Капустник, В.А.; Костюк, І.Ф.; Бондаренко, Г.О.; Ігнат'єв, О.М.; Парпалей, І.О.; Родіонова, В.В.; Хухліна, О.С. За ред. В.А. Капустника, І. Ф. Костюк. 5-те вид., випр. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.
6. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. 1008 с.
7. Середюк Н.М., Вакалюк І.П. Внутрішня медицина: Терапія: Підручник для мед. ВНЗ І-ІІІ рів. акред. 4-те вид., випр. К., 2013. 688 с.
8. Хухліна О.С. Внутрішня медицина та професійні хвороби: діагностика та лікування: Навчальний посібник. Чернівці: БДМУ, 2022. 464 с.
9. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина», затвердженого Міністерством освіти і науки України № 1197 від 08.11.2021 р.
10. Освітньо-професійна програма підготовки магістрів за спеціальності 222 «Медицина» у Буковинському державному медичному університеті, затверджена Вченою радою БДМУ 29.08.2024 р. протокол №1 (зі змінами).

17.3 Накази МОЗ України, адаптовані клінічні настанови, засновані на доказах

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 152 від 02.03.2016 (зі змінами 23.09.2016 № 994). Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Стабільна ішемічна хвороба серця». К.: 2016. 60 с.
2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 564 13.06.2016. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної(високоспеціалізованої) медичної допомоги «Профілактика серцево-судинних захворювань».
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1581 від 12.09.2024. Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги гіпертонічна хвороба «Артеріальна гіпертензія».
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 128 від 19.03.2007 «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Пульмонологія».
5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1610 від 20.09.2024 р. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації«Хронічне обструктивне захворювання легень».
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1514 від 25.08.2023. Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки у дорослих і дітей».
7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 263 від 11.04.2014. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Ревматоїдний артрит».
8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1204 від 04.07.2023. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Хронічний панкреатит».
9. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 676 від 12.10.2006 р. Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Ревматологія».
10. Уніфікований протокол надання медичної допомоги дорослим хворим на негоспітальну пневмонію. Національна академія медичних наук України, 2016. К.: 2016. 55 с.

11. Наказ МОЗ України від 16.11.2021 № 2530 Про затвердження Змін до стандартів медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (COVID-19)- Наказ МОЗ України від 20.09.2021 № 1979 Про внесення змін до протоколу «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)

17.4 Інформаційні ресурси

1. <https://www.testcentr.org.ua/uk/edki>
2. <https://123.bsmu.edu.ua/login/index.php>
3. <https://krok123.in.ua/>
4. <http://moz.gov.ua/ua/portal/>
5. <http://moodle.bsmu.edu.ua>
6. <http://medlib.bsmu.edu.ua>
7. <http://www.bsmu.edu.ua/uk/edu/220-navchalna-literatura>
8. <http://eurheartj.oxfordjournals.org/>
9. <http://eurheartj.oxfordjournals.org/>
10. <http://intl-ajrcem.atsjournals.org/>
11. <http://thorax.bmjournals.com/>
12. <http://ukrcardio.org/>
13. <http://ukrmed.org.ua/>
14. <http://www.cardiolog.org/>
15. <http://www.chestjournal.org/>
16. <http://www.consilium-medicum.com/>
17. <http://www.escardio.org/>
18. <http://www.ginasthma.org/>
19. <http://www.goldcopd.org/f>
20. <http://www.ifp.kiev.ua/>
21. <http://www.medscape.com>
22. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov>
23. <http://www.niaid.nih.gov/>
24. <http://www.phassociation.org/>

18. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ):

1. Кулачек В.Т., доцент закладу вищої освіти кафедри внутрішньої медицини, к.мед.н., доцент. .
2. Телекі Я.М., доцент закладу вищої освіти кафедри внутрішньої медицини, к.мед.н., доцент. .